

DÜNYAYI
AYDINLATANLAR

ARŞİMET

Yazan: Tuna Duran

1. Baskı - Beyaz Balina Yayınları, 2020
Yeni Baskı - Beyaz Balina Yayınları, 2024

DÜNYAYI AYDINLATANLAR
ARŞİMET

ISBN: 978-605-188-509-4

© Bu kitabın tüm yayın hakları Beyaz Balina Yayınları'na aittir.

Yayın yönetmeni: Bülent Oktay

Yazan: Tuna Duran

Editör: Filiz Çiçek

Resimleyen: Deniz Avcıer

Kapak ve sayfa tasarımı: Ayşe Çalışkan

Baskı ve Cilt: **Milba Matbaacılık Yayıncılık**

Kağıtçılık San. ve Tic. Ltd. Şt.

Matbaa Sertifika No: 77090

Beyaz Balina Yayın Sanat Dağıtım Paz. San. ve Tic. Ltd. Şirketi

Ömerli Mah. Harmantepe Cad. No: 17 K: 4 Arnavutköy / İstanbul

Yayınevi Sertifika No: 49238

Tel: 0212 544 41 41 Faks: 0212 544 66 70

info@beyazbalina.com.tr

DÜNYAYI
AYDINLATANLAR

ARŞİMET

Yazan: Tuna Duran

*“Bana bir dayanak noktası gösterin, dünyayı yerinden
oynatayım.”*

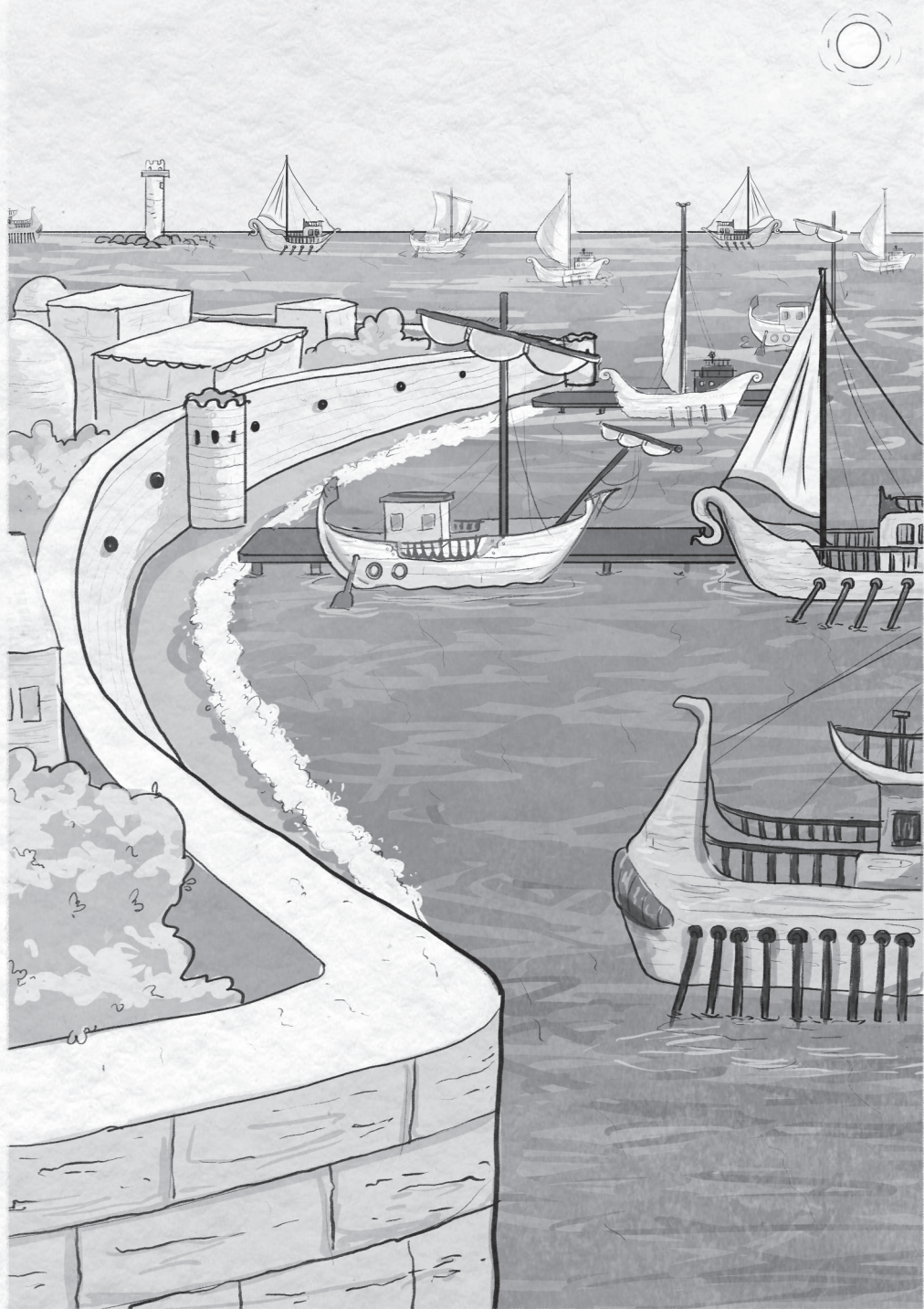
Arşimet

1. Bölüm

Mucidin Doğuşu

Milattan önce 287 yılında, Sirakuza şehrinde bir çocuk doğdu. Bu çocuk henüz bilim kelimesi yeni yeni konuşulurken yaptığı keşiflerle tüm insanlık tarihini değiştirecek olan Arşimet (Archimedes)'ti.

Akdeniz'in neredeyse ortasında bulunan Sicilya Adası'nda yer alan Sirakuza, önemli bir liman şehriydi. Sicilya Adası, İtalya'ya yakındı ancak şimdiki Tunus'a daha yakındı. Doğu Akdeniz'de yapılan ticaretin çok büyük kısmı bu ada üzerinden geçerci. Anadolu'ya, Yunan şehir devletlerine, Afrika'ya ve İtalya'ya yakınlığı nedeniyle ticaret oldukça gelişmişti. Anadolu'dan getirilen ticari ürünler, Afrika'dan getirilen ürünlerle birleşir, tüm İtalya ve Yunanistan'a satılırdı. Sicilya Adası konumu yüzünden bütün büyük devletlerin ilgisini çekiyordu.

O zamanki dünya, şimdikine hiç benzemiyordu. Bugün bildiğimiz devlet sistemi geçerli değildi, şehirler kalelerle çevrilmişti. Her şehir, başındaki kral tarafından idare ediliyordu. Şehirler ve ülkeler arasında seyahat etmek oldukça zordu çünkü yol yapımı başlamamıştı.

O dönemin dünya haritalarında, bilinen dünya, Akdeniz ve etrafı olarak görünüyordu. Akdeniz'in ortasında bulunan Sicilya Adası bu nedenle çok değerliydi. Dönemin iki büyük gücü Roma ve Kartaca, Akdeniz'de hâkimiyet kurmak için Sicilya'yı ele geçirmek istiyordu. Sicilya Adası'nı ele geçirmeyi planlıyorlar, uygulamak için fırsat kolluyorlardı. Sirakuza şehri ise bu önemli adanın kilit noktası sayılırdı. İşte Arşimet, böyle bir şehirde dünyaya geldi.

Arşimet'in babası, ünlü bir gök bilimci ve bilim insanı olan Phidias'tı. Sirakuza Kralı Hieron'un yakın arkadaşı ve bilim danışmanı olan Phidias, oğlunu da bilim insanı olmak üzere yetiştiriyordu.

Arşimet daha çocukken zihninde oluşan sorulara cevap aramaya başlamıştı. O dönemde, Dünya'nın merkezde durduğuna ve diğer gök cisimlerinin onun

etrafında döndüğüne inanılıyordu. Arşimet'e göre ise bu yanlış bir inanıştı.

Peki, Arşimet'in neye inanıyordu? Geceleri gökyüzüne uzun uzun bakıp Dünya'nın ve gök cisimlerinin hareketlerini izleyen Arşimet, bu gözlemlerinin sonucunda Dünya'nın bir yol üzerinde döndüğünü düşündü. Eğer bu doğruysa Dünya, Güneş'in etrafında dönüyor olmalıydı. Arşimet, bazı geceler uykusu gelene kadar gökyüzünü izlemeye devam etti.

Babası, oğlunun bilime olan merakını fark etmişti. Sirakuza, bilime ve sanata önem veren bir şehirdi. Arşimet, Sirakuza'da iyi bir eğitim alabilirdi fakat Phidias, daha da iyi bir eğitim alması için oğlunu İskenderiye'ye göndermeye karar verdi.

İskenderiye, o zamana kadar kurulan en büyük kütüphaneye sahipti ve büyük bir bilim, sanat merkeziydi. Ayrıca orada büyük bilgin Öklid'in (Euclides) okulu da vardı. Arşimet için artık yola düşme vakti gelmişti, yolun sonu İskenderiye idi.

2. Bölüm

İskenderiye

İskenderiye, Mısır'ın iki büyük şehrinden biridir. İkinci büyük şehir Kahire, Nil Nehri civarında kurulmuştu, İskenderiye ise Akdeniz kıyısındaydı. İskenderiye, adından anlaşıldığı gibi İskender tarafından kurulmuştu.

İskender büyük bir komutan ve liderdi. En büyük hayali olan doğu ve batı halklarını birleştirip dünya devleti kurmak için Mısır'ı fethetmişti. Mısır'da, Akdeniz kıyısında yeni bir şehir kurmuştu, daha sonra bu şehre onun adı verilmişti.

İskenderiye'nin asıl ünü, sonraki yıllarda kurulan büyük kütüphaneden gelmekteydi. İskender'in ölümünden sonra kurduğu devlet, onun komutanları